

Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne

Učebné osnovy

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Študijný odbor: 7902 J 74 – gymnázium – bilingválne štúdium

Zameranie školského vzdelávacieho programu:

Predmet: GEOGRAFIA

Úroveň:

Počet hodín:

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	Spolu
počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne	počet h týždenne
počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne	počet h ročne
0	1	2	1	0	4
0	33	66	33	0	132

Výchovno-vzdelávacie ciele a vzdelávacie stratégie predmetu:

Vo vyučovaní geografie v gymnáziu sa všetky aktivity odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých geografických poznatkov a zručností v praxi. Žiaci majú po skončení štúdia tohto učebného predmetu dokázať aplikovať a hodnotiť geografické informácie, čo znamená informácie získané z máp, literatúry, médií, osobných skúseností z regiónu alebo z iných oblastí sveta. Výsledkom bude, že žiaci dokážu rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií geografického rázu v bežnom živote, napríklad analyzovať obsah mapy, orientovať sa podľa nej, získavať informácie z diagramov, schém či tabuliek s geografickou tematikou a i. Orientovať sa v aktuálnych situáciách vo svete a na Slovensku. Hodnotiť javy a fakty (vzniknuté v prírode alebo zapríčinené človekom). V jednotlivých regiónoch Zeme dokázať posúdiť súčasnú politickú a ekonomickú situáciu. Hlavným cieľom výučby geografie je v čo najširšej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie v bežnom živote.

Obsah a rozsah predmetu:

Ročník	Tematický celok Obsahový štandard	Prierezová téma	Výkonový štandard	Počet hodín
Prvý	-----	-----	-----	0
Druhý	Geografia v praxi Počiatky a význam geografie, mapovanie Zeme - mapa, mierka, súradnice na mapách, tematická mapa a jej obsah, GPS	ENV, OSR, MEV	Žiak vie: určovať polohu ľubovoľného bodu na mape pomocou geografických súradníc, orientovať sa na mape, získať údaje z rôznych tematických máp, grafov a tabuliek a používať ich, pozná využitie GPS	4
	Planéta Zem Veľkosť Zeme (polomer Zeme – guľa, elipsoid) Obeh Zeme okolo Slnka (tropický rok) a dôsledky obehu Rotácia Zeme - hviezdny deň, slnečný deň, dátumová hranica, časové pásma. Mesiac, slapové javy, odliv a príliv	TPZ, OSR	Žiak vie: porovnať veľkosť Zeme ako gule a elipsoidu, uviesť príklady dôsledkov tvaru Zeme na usporiadanie typov krajín, popísať obeh Zeme okolo Slnka, vysvetliť dôsledky obehu, popísať rotáciu Zeme, orientuje sa v časových pásmach a určí čas na danom mieste v ľubovoľnom okamihu, popísať slapové javy a ich význam	4
	Fyzická geografia : Atmosféra Zloženie atmosféry, počasie, podnebie. Rozloženie zrážok a teploty na Zemi. Prúdenie vzduchu v atmosfére. Klimatické pásma, zmeny klímy, globálne otepľovanie	ENV, OŽZ	Žiak pozná: zloženie atmosféry a význam jej jednotlivých vrstiev, rozdiely v počasí a klíme, rozloženie zrážok a teplôt na Zemi. Vie interpretovať tematické mapy a klimatické diagramy, opísať všeobecnú cirkuláciu atmosféry a jej príčiny, odlíšiť klimatické pásma a oblasti, uviesť znaky globálneho otepľovania a získať aktuálne informácie o ňom	5
	Hydrosféra Obeh vody na Zemi, svetový oceán , vlastnosti vody oceánov a morí	ENV, TPZ, OŽZ	Žiak vie: charakterizovať vlastnosti a pohyby oceánskej a morskej vody, uviesť príklady využitia oceánu človekom,	8

	Pohyby oceánskej a morskej vody, morské prúdy, slapové javy. Význam oceánu pre človeka. Vodstvo na súši, rieky, jazerá, podpovrchová voda. Vodou podmienené procesy a formy reliéfu. Pitná voda, jej zdroje, ich dostupnosť a jej ochrana		pozná vodu na súši, jej využitie a význam, vysvetliť vodou podmienené procesy a formy reliéfu a ich význam v krajine. Dokáže zhodnotiť zdroje pitnej vody na Zemi a na Slovensku, jej dostupnosť a chápe význam jej ochrany.	
	Litosféra stavba a zloženie Zeme. Litosferické platne a ich pohyby, vnútorné a vonkajšie geologické procesy, prírodné katastrofy	ENV, OŽZ, TPZ	Žiak pozná: vrstvy Zeme, príčiny a dôsledky pohybu litosferických platní, vie porovnať mechanizmy pôsobenia endogénnych a exogénnych procesov a ich vplyv na tvorbu zemského povrchu, vie charakterizovať horotvornú činnosť, sopečnú činnosť a zemetrasenia a lokalizovať miesta ich výskytu. Pozná možnosti ochrany človeka pred prírodnými katastrofami.	5
	Pedosféra Vznik pôdy a jej vlastnosti, zákonitosti rozšírenia pôd, ohrozenie pôdy a starostlivosť o ňu.	ENV, OŽZ	Žiak vie : charakterizovať vznik pôdy a vymenovať pôdotvorné činitele, pozná typy zvetrávania a základné pôdne horizonty, vie popísať vlastnosti pôdy, základné pôd. druhy a typy, pozná zákonitosti horizontálnej a vertikálnej zonálnosti pôd, dokáže opísať dôsledky ľudských aktivít na pôdu	3
	Biosféra Bioklimatické pásma Vertikálne členenie biosféry. Vplyv človeka na biosféru	ENV, TPZ, OŽZ	Žiak pozná: ekologické činitele a ich vplyv na rastlinstvo, chápe význam pojmov ekosystém, endemit a relik, dokáže charakterizovať jednotlivé bioklimatické pásma a zóny a vegetačné stupne. Vie opísať dôsledky ľudských aktivít na rastlinstvo a živočíšstvo a pozná riziká odlesňovania	4
Tretí	Humánna geografia :	MKV, TPZ, MEV	Žiak vie: Na základe údajov z rôznych zdrojov porovnať vývoj obyvateľstva vybraných regiónov Zeme,	6

	Obyvateľstvo a sídla Vývoj obyvateľstva a prognózy jeho vývoja vo svete. Rozmiestnenie obyvateľstva. Dynamika obyvateľstva – prirodzený a mechanický pohyb. Štruktúra obyvateľstva podľa veku a pohlavia, jazyková a religiózna štruktúra Sídla, ich klasifikácia Proces urbanizácie.		prognózy jeho vývoja z hľadiska rozmiestnenia obyvateľstva, dynamiky obyvateľstva (pôrodnosti , úmrtnosti, prirodzeného prírastku), definovať mechanický pohyb obyvateľstva a jeho typy s dôrazom na migráciu. Porovnať jazykovú, národnostnú a náboženskú štruktúru obyvateľstva jednotlivých regiónov Zeme a Slovenska. Porovnať základné črty jednotlivých náboženstiev a uviesť, ako ovplyvňujú spôsob života a kultúru v rôznych častiach sveta , diskutovať o možnostiach spolužitia ľudí Porovnať druhy sídiel v rôznych častiach sveta, vysvetliť pojmy aglomerácia, konurbácia, megalopolis. Popísať proces urbanizácie v jednotlivých regiónoch a jej súčasné tendencie .	
	Hospodárstvo sveta Primárny, sekundárny, terciárny a kvartérny sektor – poľnohospodárska výroba, priemysel, doprava, cestovný ruch, služby, zahraničný obchod. Politická mapa sveta	ENV, TPZ, MEV	Žiak vie: Charakterizovať poľnohospodársku výrobu, jej podmienky, zameranie a úroveň v jednotlivých častiach sveta, analyzovať príčiny nerovnomerného rozmiestnenia priemyslu, uviesť lokalizačné činitele priemyslu, príklady priemyselných odvetví a ich rozmiestnenie vo svete, vysvetliť význam zdrojov energie pre hospodárstvo krajín. Porovnať dopravné systémy (hlavné druhy dopravy) v rôznych častiach sveta a analyzovať činitele ovplyvňujúce dopravu. Vysvetliť podmienky a zameranie zahraničného obchodu v rôznych regiónoch. Porovnať možnosti jednotlivých regiónov pre cestovný ruch z hľadiska prírodných činiteľov, kultúrno-historických pamiatok a spoločenských pomerov, uviesť najnavštevovanejšie miesta, pamiatky Unesco . Vymenovať významné udalosti v 19. a 20. storočí, ktoré výrazne ovplyvnili zmeny na politickej mape sveta, charakterizovať najvýznamnejšie politické a hospodárske zoskupenia krajín	6

	Regionálna geografia: Afrika Charakteristika prírodných pomerov -horizontálna a vertikálna členitosť, podnebie, vodstvo, bioklimatické pásma. Charakteristika spoločensko – hospodárskych pomerov - obyvateľstvo, sídla, nerastné suroviny, priemysel, poľnohospodárska výroba, doprava, zahraničný obchod, cestovný ruch. Regióny Afriky.	ENV, MKV, TPZ, MEV	Žiak vie: Podľa mapy charakterizovať členitosť pobrežia a prírodné pomery Afriky, určiť na mape najdôležitejšie povrchové celky a porovnať ich. Zaradiť jednotlivé regióny do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia, charakterizovať rieky a jazerá. Zaradiť jednotlivé regióny do bioklimatických pásiem, porovnať ich podľa teploty, množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva, chránené časti prírody. Opísať dynamiku a štruktúru obyvateľstva, urbanizáciu a sídla, porovnať výskyt nerastných surovín v regiónoch, zameranie a úroveň priemyslu v nich, charakterizovať rastlinnú a živočíšnu výrobu, dopravné systémy, podmienky zameranie a úroveň cestovného ruchu, vymenovať najnavštevovanejšie oblasti Afriky. Vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu	7
	Amerika Charakteristika prírodných pomerov -horizontálna a vertikálna členitosť, podnebie, vodstvo, bioklimatické pásma. Charakteristika spoločensko – hospodárskych pomerov - obyvateľstvo, sídla, nerastné suroviny, priemysel, poľnohospodárska výroba, doprava, zahraničný obchod, cestovný ruch. USA, Kanada, regióny Latinskej Ameriky	ENV, MKV, TPZ, MEV	Žiak vie: Podľa mapy charakterizovať členitosť pobrežia a prírodné pomery jednotlivých regiónov Ameriky, určiť na mape najdôležitejšie povrchové celky a porovnať ich. Zaradiť jednotlivé regióny do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia, charakterizovať rieky a jazerá. Zaradiť jednotlivé regióny do bioklimatických pásiem, porovnať ich podľa teploty, množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva, chránené časti prírody. Opísať dynamiku a štruktúru obyvateľstva, urbanizáciu a sídla, porovnať výskyt nerastných surovín v regiónoch, zameranie a úroveň priemyslu v nich, charakterizovať rastlinnú a živočíšnu výrobu, dopravné systémy, podmienky, zameranie a úroveň cestovného ruchu, vymenovať najnavštevovanejšie oblasti Ameriky Vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu.	10

	Austrália a Oceánia Charakteristika prírodných pomerov. Charakteristika spoločensko - hospodárskych pomerov. Štáty a regióny.	ENV, MKV, TPZ	Žiak vie: Podľa mapy charakterizovať prírodné pomery Austrálie a Oceánie, určiť na mape najdôležitejšie povrchové celky. Zaradiť oblasti do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia, charakterizovať rieky a jazerá. Zaradiť jednotlivé regióny do bioklimatických pásiem, porovnať ich podľa teploty, množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva. Opísať dynamiku a štruktúru obyvateľstva, urbanizáciu a sídla, výskyt nerastných surovín, zameranie a úroveň priemyslu, charakterizovať rastlinnú a živočíšnu výrobu, dopravné systémy, podmienky, zameranie a úroveň cestovného ruchu. Určiť odlišnosti jednotlivých regiónov Oceánie a posúdiť ich vplyv na hospodárske zameranie ostrovov. Vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu.	4
	Regionálna geografia: Oceány a polárne oblasti	ENV, MKV	Žiak vie: Uviesť základnú charakteristiku jednotlivých oceánov a ich hospodárskeho využitia, Vymedziť polárne oblasti a charakterizovať ich prírodné pomery a využitie	2
	Ázia Charakteristika prírodných pomerov -horizontálna a vertikálna členitosť, podnebie, vodstvo, bioklimatické pásma. Charakteristika spoločensko-hospodárskych pomerov - obyvateľstvo, sídla, nerastné suroviny, priemysel, poľnohospodárska výroba, doprava, zahraničný obchod, cestovný ruch. Regióny Ázie	ENV, MKV, TPZ, MEV	Žiak vie: Podľa mapy charakterizovať členitosť pobrežia a prírodné pomery Ázie, určiť na mape najdôležitejšie povrchové celky a porovnať ich. Zaradiť jednotlivé regióny do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia, charakterizovať rieky a jazerá. Zaradiť jednotlivé regióny do bioklimatických pásiem, porovnať ich podľa teploty, množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva, chránené časti prírody. Opísať dynamiku a štruktúru obyvateľstva, urbanizáciu a sídla, porovnať výskyt nerastných surovín	10

			v regiónoch, zameranie a úroveň priemyslu v nich, charakterizovať rastlinnú a živočíšnu výrobu, dopravné systémy, podmienky zameranie a úroveň cestovného ruchu, vymenovať najnavštevovanejšie oblasti Ázie. Vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu	
	Európa Charakteristika prírodných pomerov -horizontálna a vertikálna členitosť, podnebie, vodstvo, bioklimatické pásma. Charakteristika spoločensko-hospodárskych pomerov - obyvateľstvo, sídla, nerastné suroviny, priemysel, poľnohospodárska výroba, doprava, zahraničný obchod, cestovný ruch, politické usporiadanie. Štáty regiónov: Západná Európa, Severná Európa, Južná Európa, Východná Európa, Stredná Európa	ENV, MKV, TPZ, MEV	Žiak vie: Podľa mapy charakterizovať členitosť pobrežia a prírodné pomery Európy - určiť na mape najdôležitejšie povrchové celky a porovnať ich. Zaradiť jednotlivé regióny do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia, charakterizovať rieky a jazerá. Zaradiť jednotlivé regióny do bioklimatických pásiem, porovnať ich podľa teploty, množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva, chránené časti prírody. Opísať dynamiku a štruktúru obyvateľstva, urbanizáciu a sídla, porovnať výskyt nerastných surovín v regiónoch, zameranie a úroveň priemyslu v nich, charakterizovať rastlinnú a živočíšnu výrobu, dopravné systémy, podmienky zameranie a úroveň cestovného ruchu, vymenovať najvýznamnejšie oblasti cestovného ruchu v Európe. Pozná špecifiká štátov podľa jednotlivých regiónov Európy. Vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu.	21
Štvrtý	Regionálna geografia Slovenska Fyzicko-geografická charakteristika SR – poloha, geologický vývoj, povrch, typy reliéfu, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo. Socioekonomická charakteristika SR – obyvateľstvo a sídla, priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, zahraničný obchod a cestovný ruch, územno-správne členenie a regióny SR, miestna oblasť.	ENV, MKV, TPZ, MEV, OSR	Žiak pozná : vývoj štátneho územia a dokáže vymedziť polohu Slovenska. Vie opísať geologický vývoj, stavbu a nerastné suroviny. Dokáže určiť na mape povrchové celky, charakterizovať typy reliéfu, činitele, ovplyvňujúce podnebie a počasie na Slovensku, hydrologické pomery, pôdu, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené časti prírody. Pozná štruktúru a dynamiku obyvateľstva SR, príčiny jeho nerovnomerného rozmiestnenia, súčasný stav urbanizácie, sídla. Vie popísať zameranie poľnohospodárstva v jednotlivých	27

			regiónoch v závislosti od prírodných činiteľov, rozmiestnenie priemyslu, hlavné druhy dopravy a ich úroveň, štruktúru zahraničného obchodu SR. Pozná predpoklady a možnosti cestovného ruchu na Slovensku, hlavné oblasti CR, pamiatky UNESCO. Žiak vie vytvoriť prezentáciu vybraného regiónu.	
	Ochrana a tvorba krajiny Krajina a jej zložky. Vplyv človeka na prírodné zložky krajiny – znečistenie, vyčerpávanie surovínových zdrojov, dôsledky na ekosystémy Zeme. Odpady a hospodárenie s odpadmi. Medzinárodná spolupráca v ochrane prírody. Chránené územia na Zemi.	ENV, TPZ, OSR, MEV	Žiak vie: Opísať krajinu s jej zložkami. Uviesť príklady znečistenia krajiny v rôznych častiach sveta, vyčerpávanie surovínových zdrojov, globálnych dôsledkov činnosti človeka na ekosystémy, ako aj príklady medzinárodnej spolupráce v ochrane prírody. Vie charakterizovať odpady a hospodárenie s nimi. Pozná najvýznamnejšie chránené územia na Zemi.	6
Piaty	-----	-----	-----	0

Prierezové témy: environmentálna výchova(ENV), osobnostný a sociálny rozvoj(OSR), multikultúrna výchova(MKV), mediálna výchova(MEV), tvorba projektu a prezentačné zručnosti(TPZ), ochrana života a zdravia(OŽZ),

Metódy a formy vyučovania: Vysvetľovanie, porovnávanie, diskusia, práca s mapou a štatistickým materiálom, samostatná práca, skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, exkurzia

Hodnotenie a klasifikácia predmetu: Hodnotiť a klasifikovať sa bude podľa Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl čl.8

Učebné zdroje: Geografia pre 1.roč. gymnázia
Geografia pre 2.roč. gymnázia
Geografia pre 3.roč. gymnázia, atlasy, mapy, odborná literatúra a časopisy